

El llenguatge

En i hi (casos especials) (III)

Heus ací dos casos més, encara, de complements introduïts per la preposició de i que poden ésser tanmateix representats no pel pronom en sinó pel pronom hi.

Un d'ells, prou conegut i comentat, és el de les locucions adverbials de manera introduïdes per la preposició indicada. Les oracions següents són exemples ben clars d'aquest cas i no demanen cap comentari: Hi vaig caure una vegada, de memòria! Que no hi treballi, de mala gana, que prou que se n'aprofita! No hi caminava pas, de puntetes! Si ara no vaig de corcoll, ja no hi aniré mai!

L'altre cas és el dels termes complementaris d'expressions com prop de, lluny de, fora de, davant de, darrera de, al voltant de, a la vora de, a l'entorn de, etc; o si es vol, dit altrament, els grups nominals que designen llocs, precedits o introduïts per les locucions prepositives indicades, quan aquests conjunts —prop de casa teva, lluny de la platja, fora del despatx, davant del parlament, etc— són el complement circumstancial de verbs com ara ésser i d'altres que indiquen situació o moviment. Malgrat que en aquests casos existeix una certa vacil·lació, veiem al Diccionari Fabra, al mot prop, l'exemple No tardarem gaire a arribar-hi: ja hi som a prop, en què hi vol dir (a prop) del lloc en qüestió. Anàlogament, al vers de Tomàs Garcés La gent hi dansa a l'entorn el pronom hi significa (a l'entorn) de la foguera. Diríem també, per tant, Hi passen al voltant. Hi passen per davant. Ja hi som a la vora. En canvi, més aviat recorreríem al pronom en en oracions com Ara que en sóc lluny. Quan en seràs fora te n'adonaràs. Sembla evident que en aquests casos, l'ús dels pronoms en i hi, representant uns complements anàlegs, és més aviat determinat per la idea d'acostament o permanència (hi) i la d'allunyament (en).

Albert Jané